

Το Ουκρανικό Αυτοκέφαλο και η επιχειρηματολογία του δικηγόρου κ. Α. Βαβούσκου

Του Βασιλείου Ευσταθίου στην Romfea.gr
Δρ. Φυσικού, πτ. Θεολογίας (Τμ. Κοιν. Θ. ΕΚΠΑ)

1. Η δύσκολη και σύνθετη προβληματική του Ουκρανικού ζητήματος.

Ο έγκριτος δικηγόρος κ. Αναστάσιος Βαβούσκος σε μια σειρά άρθρων του υπερασπίζεται τις θέσεις και κινήσεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο θέμα της Αυτόκεφαλίας της Έκκλησίας της Ουκρανίας. Βεβαίως οι δικαιοδοσίες και οι ιεροί κανόνες κατέχουν έναν πρωταρχικό ρόλο στην προσέγγιση και στην εξέλιξη του θέματος αυτού, το οποίο οφείλει να εξετάζεται και από αυτή την πλευρά, ωστόσο αποτελεί επικίνδυνη άτραπὸ νὰ προσπαθεῖ κάποιος νὰ βρεῖ τοὺς πρώτους αἰτίους καὶ λόγους τοῦ προβλήματος ὡς ἔχει σήμερα καὶ νὰ προσπαθεῖ νὰ τὸ λύσει αὐτό, χωρὶς νὰ λαμβάνει ὑπόψιν του κάποιες ἀκόμα ἐπίσης οὐσιαστικὲς σχετικὲς συνιστώσες καὶ παραμέτρους στὴν συγκεκριμένη, ἰδιαίτερος πολὺπλοκη καὶ ἐπιβεβαρυσμένη, περίπτωση. Τέτοιες φρονοῦμε ὅτι εἶναι:

α) Ἡ ἰδιαίτερη σημασία τοῦ Κιέβου γιὰ τὸ Ρωσικὸ λαὸ καὶ ἡ βαθιὰ σύνδεση μαζί τοῦ λόγω τοῦ ὅτι ἐκεῖ βρίσκονται οἱ ἱστορικὲς ρίζες τοῦ ἔκχριστιανισμοῦ του.

β) Τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ Ουκρανικοῦ λαοῦ νιώθει στενὰ συγγενῆς μὲ τὸν ὁμόφυλο ἀδελφὸ του Ρωσικὸ λαὸ, ἐπιλέγοντας νὰ ἀνήκει στὴν τοπικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὑπὸ τὴν δικαιοδοσία τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας μὲ ἐπικεφαλὴ τὸν Μητροπολίτη Ὀνούφριου, ἀκόμα καὶ ἂν αὐτὸ συνεπάγεται διώξεις ἐναντίων του, ὅπως μάλιστα συμβαίνει καὶ στίς ἡμέρες μας.

γ) Τὸ ὅτι αὐτὴ ἡ τοπικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἀναγνωρισμένη ἀπὸ ὅλες τὶς τοπικὲς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἕως τὴν ἐκλογὴ νέου προκαθημένου στὶς 15 Δεκεμβρίου 2018, βρίσκεται ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίᾳ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἀπὸ τὸ 1686, δηλαδὴ ἐπὶ 333 συναπτὰ ἔτη.

δ) Τὸ ὅτι τὴν χορήγηση αὐτοκεφαλίας δὲν αἰτήθηκε αὐτὴ ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία, ἀλλὰ οἱ δύο κατὰ πολὺ μικρότερες σχισματικὲς ομάδες - ἢ μία καθαιρεμένων καὶ ἀναθεματισμένων ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας ἀρχιερέων, ἔχοντας ἀναγνωριστῆ αὐτὴ ἡ τέλεια συνοδικὴ πράξη τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἀπὸ ὅλες τὶς τοπικὲς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες, συμπεριλαμβανομένου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἕως τὴν ἀποδοχὴ ἀπὸ αὐτὸ τοῦ ἐκκλήτου τους στὶς 11 Ὀκτωβρίου 2018, σχεδὸν τρεῖς δεκαετίες μετὰ ἀπὸ τότε, καὶ ἡ ἄλλη ομάδα παντελῶς ἀχειροτόνητων κανονικῶν ἀρχιερέων, πού στὴν καλύτερη περίπτωσι ἀντλοῦν τὴν χειροτονία τους στὸ παρελθὸν ἀπὸ ἀπλοῦς σχισματικοὺς ἱερεῖς!

ε) Τὸ ὅτι στὴν ὅλη διαδικασίᾳ τῆς χορήγησης τῆς Αὐτοκεφαλίας, στὴν Ἑνωτικὴ Σύνοδο, στὴν ἀπόδοσι τοῦ Τόμου καὶ στὴν ἐνθρόνισι, δὲν συμμετείχε παντελῶς ἡ τοπικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίᾳ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, ἀλλὰ ἀπειχε σύσσωμη, ἐκτὸς ἀπὸ δύο Μητροπολίτες μόνους τους, χωρὶς ποιμνίσι, καὶ ἡ χορήγηση τῆς Αὐτοκεφαλίας κατάφερε μόνσι νὰ φέρει κοντὰ τὶς σχισματικὲς ομάδες (ὄχι χωρὶς καὶ μετὰξὺ αὐτῶν σοβαρὰ προβλήματα καὶ διενέξεις), μὲ τὸ χάσμα μάλλον νὰ ὀξύνεται συνεχῶς παρὰ νὰ ἀμβλύνεται μετὰξὺ τῆς προϋπάρχουσας κανονικῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ξέχωρης νέας, ἢ ὁποῖα δημιουργήθηκε μὲ τὴν συνένωσι τῶν δύο σχισματικῶν ομάδων, ἰδιαίτερα μάλιστα μετὰ τὴν τελευταία αὐξανόμενη ἀσκηση βίας καὶ τῶν διώξεων ἐναντίον τῆς πρώτης.

στ) Οἱ σχισματικὲς ομάδες δὲν ἐπέδειξαν κανένα ἴχνος μετάνοιας, οὔτε καν στὰ λόγια, ἢ ὁποῖα ἀποτελεῖ βασικὴ προϋπόθεσι τῆς ὁποιαδήποτε ἐνέργειας ἐπιστροφῆς ἀφορισμένων καὶ καθαιρεμένων στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, καθῶς ἄνευ μετάνοιας τέτοια ἐπιστροφή, οὔτε νόημα ἔχει, καθῶς δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιφέρει καρποὺς σωτηρίας, ἐνῶ μπορεῖ ταυτόχρονα νὰ καταστῆ καὶ πρόξενος προβλημάτων καὶ σύγχυσις ἐντὸς αὐτῆς (ἀποκορύφωσι τῆς ἀμετανοησίας τῶν σχισματικῶν στὴν Ουκρανία εἶναι: α. ἡ διατήρησι τοῦ τίτλου τοῦ Πατριάρχου ὡς ἐπίτιμος ἀπὸ τὸν ἕνα σχισματικὸν πρόην Προκαθήμενον, β. ἡ ἀπόδοσι τιμῆς στοὺς ἰδρυτῆς τῆς

σχισματικῆς παράταξης τῶν 'ἀχειροτόνητων' ὡς ἀρχιερέων, χωρὶς οὔτε οἱ ἴδιοι νὰ ἔχουν λάβει ποτὲ κανονικὴ χειροτονία σὲ ἀρχιερέα, ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ ἔχουν λάβει χειροτονία ἀπὸ ἄλλον σχισματικό, πού κάποτε χειροτονήθηκε κανονικὰ ἀρχιερέας (βλ. βίο Vasyl Lyrkivsky, τοῦ ὁποίου τὰ ἀποκαλυπτήρια μνημείου πρὸς τιμὴν του ὡς «Μητροπολίτου Κιέβου» τέλεσε ὁ νέος Προκαθήμενος), ὅπως καὶ γ. ἡ ἀπρόσκοπτη ἔκφραση τοῦ πόθου τοῦ νέου Προκαθήμενου νὰ ἀνυψωθοῦν ὡς τοπικὴ Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας σύντομα στὴν Πατριαρχικὴ Ἀξία, ἀλλὰ καὶ δ. ἡ ἐπανειλημμένα ἐκπεφρασμένη προσκόλλησή του στὰ δυτικὰ πρότυπα, πού εἶναι ἀλλοτριωμένα καὶ ἄμοιρα τῆς Ὁρθόδοξης Παράδοσής μας, με ταυτόχρονη ἀποστροφή του γιὰ καθετὶ προερχόμενο ἀπὸ τὴν ὁμόδοξη καὶ ὁμόφυλη Ρωσία).

ζ) Οἱ ἀρχιερεῖς τῆς σχισματικῆς ομάδας τῶν ἀχειροτόνητων «ἐπανάλθαν» στὴν κανονικότητα, χωρὶς οὔτε κἀν νὰ ἔχουν λάβει χειροτονίες πού προέρχονται ἀπὸ ἄλλους κάποτε στὸ παρελθὸν κανονικὰ χειροτονημένους ἀρχιερεῖς.

2. Ἡ ἀνάγκαια αἴτηση γιὰ τὴν Αὐτοκεφαλία.

Ὁ κ. Α. Βαβούσκος λοιπὸν χωρὶς νὰ λαμβάνει ὑπόψιν του ὅλα τὰ παραπάνω, βασιζόμενος σὲ μιὰ μονομερῆ, ἐλλειμματικῆς συνοχῆς, ἀσθενικὴ προσέγγιση τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου, προσπαθεῖ στὰ ἄρθρα του, νὰ ὑπερασπισθεῖ τὴν χορήγηση τῆς Αὐτοκεφαλίας στὴν Οὐκρανία μὲ τὸν τρόπο που ἔγινε. Ἔτσι στὸ ἄρθρο του «Τὸ Ζήτημα τῆς Παραχωρήσεως Αὐτοκεφάλου Καθεστώτος στὴν Τοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας», ὅπως καὶ ἐπίσης στὸ «Ὁ Ἀποκλειστικὸς Χαρακτήρας τοῦ Δικαιώματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου περὶ Παραχωρήσεως Αὐτοκεφάλου» βασιζόμενος στοὺς ἰ.κ. 12^ο τῆς Δ' καὶ 38^ο τῆς Πενθέκτης, καὶ στὸ ἔθιμο τοῦ τρόπου χορήγησης τοῦ Αὐτοκεφάλου, καταλήγει ὅτι «ἡ διαδικασία γιὰ παραχώρηση αυτοκεφάλου καθεστώτος κινεῖται: α) εἴτε κατόπιν αἰτήσεως ἀπὸ τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἐπιθυμεῖ τὴν παροχὴ αυτοκεφάλου καθεστώτος, β) εἴτε κατόπιν αἰτήσεως ἀπὸ τὴν Πολιτικὴ Ἀρχή, ἐντὸς των γεωγραφικῶν ορίων τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἡ αιτούσα το αυτοκέφαλο καθεστῶς τοπικὴ Ἐκκλησία...». Καὶ ἄρα ἀφοῦ ἔγινε αἴτηση στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο στὴν περίπτωσιν τῆς Οὐκρανίας, ἐπομένως

δικαίως χορηγήθηκε ή Αυτόκεφαλία. Τò πρόβλημα όμως στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι ότι ή αίτηση δέν έγινε από την κανονική τοπική έκκλησία τής Ουκρανίας υπό τοῦ Μητροπολίτη Ονούφριου, στην οποία ανήκει καί ή πλειοψηφία τοῦ λαοῦ, ἀλλά από τις σχισματικές ομάδες σέ συνεργασία μέ την Πολιτεία. Καί βέβαια στή θέση ότι κατά τò έθιμο ή αίτηση μπορεί νά γίνει από την «Πολιτική Αρχή, εντός των γεωγραφικών ορίων της οποίας υπάρχει η αιτούσα το αυτοκέφαλο καθεστώς τοπική Εκκλησία», έννοεῖται ως αιτούσα τò αυτοκέφαλο καθεστώς τοπική Έκκλησία ή κανονική τοπική Έκκλησία, καί ὄχι οί ὅποιες σχισματικές ομάδες ἐκεῖ. Παρακάτω τò ἄρθρο ἀναφέρει καί ὅτι δέν «αποκλείεται καί η αυτεπάγγελτη κίνηση της σχετικής διαδικασίας από το αρμόδιο θεσμικό ὄργανο της Εκκλησίας». Τώρα τί ἄλλο θέλει νά πει ἔδῶ ὁ γράφων, καί ἀπό πού ἀκριβῶς τò συνάγει ἀπό τò έθιμο, δηλαδή ἀπό ἄλλες τέτοιες ἀντίστοιχες περιπτώσεις στό παρελθόν, είναι δύσκολο νά συναχθεῖ, ἀλλά πιθανόν νά έννοεῖ ως τέτοια περίπτωση, την περίπτωση τῶν «Νέων Χωρῶν» στην Ελλάδα. Ὅμως οί «Νέες Χῶρες» δέν έχουν καμιά σχέση μέ τò Αυτόκέφαλο τής Ουκρανίας, γιατί οὔτε βρίσκονταν σέ ἄλλη δικαιοδοσία, οὔτε ως σήμερα έχουν περιέλθει κανονικά στην Αυτόκέφαλη Έκκλησία τής Ελλάδας. Παρακάτω καταλήγει τò πρῶτο ἄρθρο: «Περαιτέρω, η αρμοδιότητα για την έκδοση της Πράξεως περί παραχωρήσεως αυτοκεφάλου καθεστώτος ανήκει σαφώς στο Οικουμενικό Πατριαρχείο καί στα θεσμικά αὐτοῦ ὄργανα». Ὡστόσο για την χορήγηση τής Αυτόκεφαλίας θά ἔπρεπε νά υπάρχει πρῶτα ἀπό ὅλα αίτηση ἀπό την κανονική τοπική Έκκλησία, ή ὅποια ὄχι μόνο δέν υπάρχει, ὅπως ἤδη ἀναφέραμε, ἀλλά ἀντίθετα ὑπήρξε καί υπάρχει κάθετη διαφωνία στό ζήτημα τής Αυτόκεφαλίας ἀπό την Έκκλησία αὐτήν. Ἐκτὸς αὐτοῦ, στό ἄρθρο παρασιωπεῖται ὁ ρόλος τής Μητέρας Έκκλησίας, ὁ ὁποῖος στό θέμα μας είναι ἀδύνατον νά ἀγνοηθεῖ.

3. Ἡ σημασία τής Μητέρας Έκκλησίας.

Στό ἄρθρο του «Τελούν υπό Ἐγκριση οί Πράξεις τής Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οικουμενικοῦ Πατριαρχείου περί Παραχωρήσεως Αυτόκεφάλου Καθεστώτος;» ὁ κ. Α.Βαβούσκος, ἀφοῦ ἐπαναλαμβάνει τὰ παραπάνω, γράφει: «συστατικά στοιχεία της διαδικασίας (δηλαδή τής χορήγησης αὐτοκεφαλίας), η οποία συνιστά έθιμο, είναι: 1. Η υποβολή αιτήματος

προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο, 2. Οι αιτούντες, οι οποίοι είναι... (βλ. παραπάνω). 3. Η έκδοση του Τόμου παραχωρήσεως αυτοκεφάλου καθεστώτος από την Αγία και Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου». Είναι αξιοσημείωτο τὸ ὅτι, ἐνῶ τὸ ἄρθρο ἀναφέρεται στὰ συστατικὰ τῆς διαδικασίας κατὰ τὸ ἔθιμο, δὲν γράφει τίποτα γιὰ τὴν Μητέρα Ἐκκλησία, ὅταν οἱ πολύχρονες πανορθόδοξες προσυνοδικές συζητήσεις γιὰ τὴν χορήγηση τοῦ Αὐτοκεφάλου, ἔστω καὶ ἂν τὸ θέμα δὲν κατέληξε στὴν Σύνοδο τῆς Κρήτης λόγω ἀσυμφωνίας στὸ τρόπο ὑπογραφῆς, συνέκλιναν στὸ ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχει καὶ ἡ συγκατάθεση τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας καὶ νὰ ὑπογράφεται ὁ Τόμος, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, τουλάχιστον καὶ ἀπὸ αὐτὴν (μὲ κάποιες τοπικὲς Ἐκκλησίες νὰ μὴν συμφωνοῦσαν, ἐπιμένοντας νὰ ὑπογράψουν καὶ ὅλες οἱ ὑπόλοιπες τοπικὲς Ἐκκλησίες). Ἔτσι τὸ «Τούτο σημαίνει, ὅτι ἡ διαδικασία αὐτὴ εἶναι 'κανονικῶς' κατοχυρωμένη στο σύνολό της καὶ δὲν ἐπιδέχεται ἀμφισβήτηση», πὺν συναντᾶμε παρακάτω στὸ ἄρθρο, ἐπ' οὐδενὶ ἰσχύει, πολὺ περισσότερο στὴν ἰδιαίτερα σύνθετη καὶ σοβαρὴ περίπτωση τῆς Οὐκρανίας. Μετὰ ἀπὸ 330 χρόνια ὑπὸ τὴν δικαιοδοσία τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας εἶναι δυνατὸν, ἔτσι ἀπλὰ νὰ παρουσιάζεται ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας ὡς ὑπαγόμενη στὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο καὶ αὐτὸ νὰ θεωρεῖται ὡς Μητέρα Ἐκκλησία αὐτῆς; Ὁ κ. Ἀ.Βαβούσκος γράφει στὸ ἴδιο ἄρθρο καὶ ἄλλοῦ ὅτι καταστάσεις ὑπάρχουσες ἐπὶ μακρὸν καὶ κατ' ὁμοίομορφο τρόπο χαρακτηρίζονται ὡς ἔθιμο καὶ κατέχουν ἰσχύ κανόνα δικαίου, δηλαδὴ ἱεροῦ κανόνα (περὶ αὐτοῦ ἀναφέρει ὁ 87^{ος} ἱ.κ. Μ. Βασιλείου: «Πρῶτον μὲν οὖν, ὁ μέγιστος ἐπὶ τῶν τοιούτων ἐστὶ, τὸ παρ' ἡμῖν ἔθος, ὃ ἔχομεν προβάλλειν, νόμου δύναμιν ἔχον, διὰ τὸ ὑφ' ἀγίων ἀνδρῶν τούς θεσμούς ἡμῖν παραδοθῆναι· τοῦτο δὲ τοιοῦτόν ἐστιν»), εἴτε μετατραπῆ σὲ κανονικὴ διάταξη (βλέπε παρακάτω περίπτωση Πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων), εἴτε συνιστᾶ ἀπόρροια τῆς ἐφαρμογῆς ἱερῶν κανόνων. Πῶς εἶναι δυνατὸν λοιπὸν νὰ καταργεῖται τὸ ἔθιμο, πὺν δημιουργήθηκε στὴν μακρόχρονη περίοδο τῶν 330 ἐτῶν, μὲ τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας νὰ ἔχει ὑπὸ τὴν δικαιοδοσία του ὡς Μητέρα Ἐκκλησία τὴν τοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας, ὅπως ὅλοι ἀνέκαθεν γνώριζαν καὶ ἀναγνώριζαν μέχρι πρὶν λίγους μῆνες, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (βλέπε καὶ ἐπιστολὴ του στὶς 26 Αὐγούστου 1992, ὅπου γράφει πρὸς τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας γιὰ τὴν ἀπόφασή τοῦ δευτέρου τῆς καθάρσεως τοῦ πρώην

Μητροπολίτη Κιέβου Φιλάρετου: «ἀναγνωρίζουσα εἰς τό ἀκέραιον τήν ἐπί τοῦ θέματος ἀποκλειστικήν ἀρμοδιότητα τῆς ὑφ' Ἑμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας»...!); Πῶς μπορεῖ μετὰ ἀπό 330 χρόνια πού εἶναι ἡ τοπική Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας ὑπὸ τὴν δικαιοδοσία τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας νὰ χορηγεῖται Ἀυτοκεφαλία στήν Οὐκρανία χωρὶς νὰ ὑπολογίζεται καθόλου, ἀλλὰ νὰ ἀγνοεῖται πλήρως τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας, μὲ ἀπόφαση ὄχι κάποιας Πανορθόδοξης Συνόδου, ἀλλὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ μόνο; Μπορεῖ νὰ ὑπάρχει καμιά πιθανότητα νὰ ἀπορρέουν ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς κανόνες καὶ νὰ ἐρείδονται σὲ αὐτοὺς, κινούμενες μέσα στὸ ἐκκλησιολογικὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας, ὡς πνεῦμα ἀληθινῆς ἀγάπης καὶ ἐνότητας, τέτοιες ἐξελίξεις;

4. Οἰκουμενικοὶ Σύνοδοι ἢ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο;

Παρακάτω στὸ ἴδιο ἄρθρο ὁ γράφων κάνει ἕναν πολὺ ἐνδιαφέρον συλλογισμό: «Ἡ δε ἐπίκληση των κανόνων της Α' Οικουμενικῆς (6ος καὶ 7ος) περὶ των θρόνων Ρώμης, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, της Β' Οικουμενικῆς (3ος) περὶ τοῦ θρόνου της Κωνσταντινουπόλεως, καθὼς καὶ της Γ' Οικουμενικῆς (8ος) ὡς ἐπιχείρημα γιὰ τὴν θεμελίωση της ἀποκλειστικῆς ἀρμοδιότητος της Οἰκουμενικῆς συνόδου νὰ παραχωρεῖ αὐτοκέφαλο καθεστῶς, λαμβάνει ὡς πρὸς τὰ ἐξῆς: ... Με βάση, λοιπόν, τὰ προεκτεθέντα, οἱ τρεῖς αὐτὲς Οἰκουμενικὲς σύνοδοι δὲν δημιούργησαν τὸ πρῶτον τὸν θεσμό τοῦ αὐτοκεφάλου καθεστώτος, ἀσκώντας πρωτογενῆ ἐξουσία. Ἀναγνώρισαν ἤδη προϋφιστάμενες καταστάσεις, οἱ ὁποῖες ὑπάρχουσες ἐπὶ μακρόν καὶ κατ' ὁμοίομορφο τρόπο, χαρακτηρίσθηκαν ἀπὸ τὶς τρεῖς Οἰκουμενικὲς συνόδους ὡς ἔθιμα, καὶ γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἐπαναβεβαιώθηκαν ὡς πρὸς τὴν ἰσχὺ καὶ τὸ κύρος τους με τὶς ἀντίστοιχες κανονικὲς διατάξεις. Συνεπῶς, ὁ ἰσχυρισμὸς, ὅτι οἱ ἀποφάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου περὶ παραχωρήσεως αὐτοκεφάλου καθεστώτος εἶναι ἡμιτελεῖς καὶ θα πρέπει νὰ τύχουν τῆς επικυρώσεως ἀπὸ Οἰκουμενικὴ σύνοδο, ἐλέγχεται γιὰ τὴν κανονικὴ βασιμότητά του.». Ἐδῶ ὑπάρχει ὁ παράδοξος ἰσχυρισμὸς ὅτι, ἐνῶ μὲν οἱ «Οἰκουμενικὲς σύνοδοι δὲν δημιούργησαν τὸ πρῶτον τὸν θεσμό τοῦ αὐτοκεφάλου καθεστώτος», ἀλλὰ «Ἀναγνώρισαν ἤδη προϋφιστάμενες καταστάσεις», ὥστόσο ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ τὸ Οἰκουμενικὸ

Πατριαρχεῖο, τὸ ὁποῖο τὰ πρεσβεία τιμῆς ἔλαβε στὴν δεύτερη Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, πὺν ὡς τότε δὲν εἶχε αὐτά, μπορεῖ μόνου νὰ λαμβάνει αποφάσεις περὶ παραχωρήσεως αὐτοκεφάλου καθεστώτος πλήρεις καὶ τέλειες, χωρὶς ἀνάγκη επικυρώσεως τοὺς ἀπὸ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο! Καὶ μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἔρχεται τὸ ἄρθρο στὸ διὰ ταῦτα, πὺν εἶναι τὸ ἐξῆς: «Ἐν κατακλείδι, ὅλες οἱ Αυτοκέφαλες Ἐκκλησίες οφείλου ἐντὸς εὐλόγου χρόνου νὰ αποστείλου σχετικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Προκαθήμενο τῆς νέας Αυτοκέφαλης Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας. Ἡ ἐπιστολὴ αὐτὴ δὲν ἔχει συστατικὸ χαρακτήρα ὡς πρὸς τὴν ὑπόσταση τῆς νέας Ἐκκλησίας, οὔτε συνιστᾷ ἐγκρίση – δηλαδὴ ἐκ τῶν υστέρων συμφωνία - τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχεῖου. Εἶναι ἐπιστολὴ, ἡ ὁποία ἐντάσσεται στὴν ἐπιστολογραφία «χάριν φιλοφρονήσεως» καὶ δὲν ἐπιφέρει κανένα «κανονικὸ» ἀποτέλεσμα. Για τὸν λόγο αὐτὸν καὶ ἡ ἐπιστολὴ, τὴν ὁποία ἀπηύθυνε ὁ Παναγιώτατος πρὸς τοὺς Προκαθημένους τῶν Αυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, προσκαλόντας αὐτοὺς νὰ ἀναγνωρίσουν τὴν νέα Ἐκκλησία, δὲν σημαίνει ἀποδοχὴ τῆς ἀπόψεως, ὅτι ὁ ἐκδοθεὶς Τόμος τῆς 11ης Ἰανουρίου 2019 τελεῖ ὑπὸ τὴν αἴρεση τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ἀπὸ τὶς λοιπὲς Αυτοκέφαλες Ἐκκλησίες, ἀλλὰ συνιστᾷ ἐπιστολὴ ἐθιμοτυπικοῦ χαρακτήρα περὶ ἀνακοινώσεως τῆς ἐκδόσεως τοῦ Τόμου περὶ αὐτοκεφάλου τῆς νέας Ἐκκλησίας.». Τὰ λόγια εἶναι περιττά: οἱ λοιπὲς τοπικὲς Ἐκκλησίες δὲν ἔχουν λόγο στὴ χορήγηση τοῦ Αὐτοκεφάλου, δὲν χρειάζεται ἢ συναίνεσή κανενός ἄλλου ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, οὔτε κὰν τῆς Μητέρας Ἐκκλησίας... Ὁ θρόνος τῆς Κωνσταντινούπολης εἶναι ὁ Πρῶτος!

5. Περὶ τῆς καθαιρέσεως τῶν σχισματικῶν, τοῦ ἐκκλήτου καὶ τοῦ ἑξαρχου τῆς διοικήσεως'.

Στὸ ἄρθρο τοῦ «Κανονικὴ προσέγγιση τῶν αποφάσεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχεῖου σε σχέση με τὸ ἐκκλητο», ὁ κ. Ἀ.Βαβούσκος μετὰ ἀπὸ ὀλιγοσέλιδη ἀνάλυση καταλήγει πολὺ ὀρθὰ στὸ συμπέρασμα: «Συμπερασματικῶς, καὶ συμφώνως πρὸς τὴν ἀρχὴ τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας, ὀρθῶς ἡ Ἱερά Σύνοδος τοῦ Πατριαρχεῖου Μόσχας ἐκρίνε καὶ καταδίκασε τὸν Φιλάρετο Ντενισένκο στὴν ποινὴ τῆς καθαιρέσεως, ἀφοῦ ἦταν ἀποκλειστικῶς ἀρμόδια νὰ κρίνει τὸ παράπτωμα τοῦ συγκεκριμένου

κληρικού, διότι: 1. ο τελέσας το παράπτωμα χειροτονήθηκε από επισκόπους της Ρωσικής Εκκλησίας και άρα υπήγετο στην κανονική δικαιοδοσία των εκκλησιαστικών δικαστηρίων αυτής και 2. η εκκλησιαστική δικαιοσύνη της Εκκλησίας της Ρωσίας επελήφθη πρώτη της υποθέσεως, αποκρυσταλλώνοντας υπέρ αυτής την αρμοδιότητα κρίσεως. Ορθώς, επίσης, για τους παραπάνω λόγους, ο Οικουμενικός Πατριάρχης με την προαναφερθείσα επιστολή αναγνώρισε – και μάλιστα στο ακέραιο – την αποκλειστική αρμοδιότητα της Ρωσικής Εκκλησίας, να κρίνει το παράπτωμα του Φιλάρτου Ντενισένκο. Και τούτο, διότι ο Οικουμενικός Πατριάρχης διά της επιστολής αυτής δεν κάνει τίποτε άλλο από το να επιβεβαιώνει την από μέρους του τήρηση των ιερών κανόνων.»

Παρόλα αυτά παρακάτω στο άρθρο, ο γράφων αναφερόμενος στους ιερούς κανόνες για τις ποινές και το έκκλητο, καταλήγει στην δικαίωση της έπαναφοράς στην κανονικότητα των σχισματικών υπό του Φιλάρτου (κανένας λόγος ώστόσο δεν γίνεται για τους σχισματικούς υπό του Μακάριου, που δεν είναι κανονικά χειροτονημένοι και καθηρημένοι, αλλά ούτε καν άντλουñ τις χειροτονίες τους από άλλους κάποτε στο παρελθόν κανονικά χειροτονημένους αρχιερείς!). Και τò κάνει αυτό, αφού πρώτα αναφέρει ότι δεν προσβάλλονται με έκκλητο « οι οριστικές αποφάσεις, οι οποίες καθίστανται τέτοιες λόγω επιγενόμενης συμπεριφοράς του καταδικασθέντος. Ως τέτοια συμπεριφορά νοείται η παραβίαση της αποφάσεως από τον καταδικασθέντα (βλ. 4ο της Αντιοχείας)...» (έδω δεν κατατάσσεται και ή συμπεριφορά του Φιλάρτου που άναθεμάτισε τò Πατριαρχείο Μόσχας και άνασύστασε δική του Έκκλησία και μάλιστα τήν άναβίβασε σε Πατριαρχείο;), όπως επίσης δεν προσβάλλονται με έκκλητο και «οι οριστικές αποφάσεις, που εκδίδονται από όργανο, του οποίου η θέση στην κλίμακα της εκκλησιαστικής δικαιοσύνης δεν επιτρέπει το έκκλητό τους... (όπως) από την Πατριαρχική σύνοδο» (τέτοια Σύνοδος δεν είναι και ή του Πατριαρχείου Μόσχας; Έκτος άν έννοει έδω μόνο του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Ωστόσο οί σχετικοί ιεροί κανόνες 9^{ος} και 17^{ος} της Δ' αναφέρονται στον Οικουμενικό Πατριάρχη ή στον έξαρχο τής διοικήσεως, δηλαδή σε οποιοδήποτε άλλον Πατριάρχη: «Εί δέ προς τόν τής αυτής έπαρχίας μητροπολίτην, επίσκοπος ή κληρικός άμφισβητοίη, καταλαμβάνέτω τόν έξαρχον τής διοικήσεως, ή τόν τής βασιλευούσης

Κωνσταντινουπόλεως θρόνον, καὶ ἐπ' αὐτῷ δικαζέσθω». Γίνεται ἐδῶ σαφές πῶς ἡ ἀπόφαση τοῦ ὁποιουδήποτε Πατριάρχου, ὅπως καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, εἶναι ὀριστική, καὶ δὲν προσβάλλεται μὲ ἐκκλητο σὲ ἄλλο Πατριαρχεῖο).

Ὁ κ. Ἀ.Βαβούσκος λοιπὸν στὴν συνέχεια ἀναφερόμενος στὸ ἐνδικο μέσο τοῦ β' ἐκκλήτου, ἐξηγεῖ γιὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνες 9^{ος} καὶ 17^{ος} τῆς Δ' τὰ ἐξῆς: «Ἀμφότεροι οἱ κανόνες, οἱ ὁποῖοι εἶναι σχεδὸν πανομοιότυποι, ἀπασχόλησαν ἰδιαίτερος του ερμηνευτές, με κύριο αντικείμενο ἔρευνας τὴν ἐννοια τοῦ ὅρου 'Ἐξαρχος'. Ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἐννοιολογικοῦ περιεχομένου τοῦ ὅρου αὐτοῦ εἶναι ἀπαραίτητος, προκειμένου νὰ προσδιορισθεῖ καὶ τὸ εὔρος τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ ὄχι νὰ ἀμφισβητηθεῖ αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ δικαστικὴ ἐξουσία του. Εφόσον, ὡς Ἐξαρχοὶ ἐννοηθοῦν οἱ Προκαθήμενοι τῶν Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες ἀναβιβάσθηκαν ἀργότερα σὲ Πατριαρχεῖα, τότε ὁ Θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀναγνωρίζεται πλέον διὰ τῶν ἀνωτέρω κανόνων ὡς ὁ ἀνώτατος κριτής, ἔχων ἀρμοδιότητα νὰ κρίνει καὶ κληρικούς, που δὲν υπάγονται στὴν κανονικὴ του δικαιοδοσία ἀλλὰ σ' αὐτὴν τῶν υπολοίπων Θρόνων». Αὐτὸ τὸ συμπέρασμα πῶς συνάγεται καὶ σὲ ποιά λογικὴ στηρίζεται; Οἱ ἱεροὶ κανόνες γράφουν ξεκάθαρα μὲ διαζευκτικὸ «ἢ»: «τὸν ἔξαρχον τῆς διοικήσεως, ἢ τὸν τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως θρόνον», ποὺ δὲν δείχνει κανέναν ἀνώτατον κριτὴ μὲ ὑπερεκκλησιαστικὴ ἐξουσία, ἀλλὰ σημαίνει τὴν δυνατότητα ἐπιλογῆς μεταξὺ ἰσότιμης ἐκκλήτου προσφυγῆς πρὸς «τὸν ἔξαρχον τῆς διοικήσεως, ἢ τὸν τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως θρόνον», ὅπου «ἔξαρχος τῆς διοικήσεως» μπορεῖ νὰ εἶναι ὄντως (ὅπως καὶ στὸ ἄρθρο παραπάνω ἀναφέρεται) ὁ οἰκεῖος Πατριάρχης.

Καὶ γράφει παρακάτω ὁ κ. Ἀ.Βαβούσκος ὅτι «Τὴν ἀποψη αὐτὴ ἐκφράζει ὁ Α. Ἀριστηνός στὸ σχόλιό του ὑπὸ τὸν 9ο κανόνα (βλ. σὲ Σύνταγμα, ΙΙ, 240), συντάσσεται δε καὶ ὁ Σάρδεων Μάξιμος (βλ. Μαξίμου Μητρ. Σάρδεων, Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Θεολογίᾳ, ἐκδ. Πατριαρχικὸν Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν, Θεσσ. 1973, 173 – 174)». Σὲ ποιά ἀποψη ὅμως ἀναφέρεται ἐδῶ; Στὸ ὅτι ὡς ἔξαρχοὶ ἐννοοῦνται «οἱ

Προκαθήμενοι τῶν Ἐκκλησιῶν, οἱ ὁποῖες ἀναβιβάσθηκαν ἀργότερα σὲ Πατριαρχεῖα» ἢ στὸ ὅτι «ὁ Θρόνος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀναγνωρίζεται πλέον διὰ τῶν ἀνωτέρω κανόνων ὡς ὁ ἀνώτατος κριτής»; Ἄν ἐννοεῖ τὸ πρῶτο, μάλιστα. Ἐδῶ, σχετικὰ μὲ τὸ ὅτι οἱ ἀποφάσεις τῶν Πατριαρχικῶν Συνόδων δὲν προσβάλλονται μὲ ἔκκλητο, ὁ Βαλσαμῶν ἀναφέρει: «Αἱ ψήφοι τῶν Πατριαρχῶν ἐκκλήτω οὐχ��πόκεινται», Ν ΡΚΓ', κβ, Β.Γ.α.Λη, «ὁ μακαριώτατος πατριάρχης ἐκείνης τῆς διοικήσεως μεταξὺ αὐτῶν ἀκροάσθω, κακεῖνα ὀριζέτω ἅτινα τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς κανόσι, καὶ τοῖς νόμοις συνάδει, οὐδενὸς μέρους κατὰ τῆς ψήφου αὐτοῦ ἀντιλέγειν δυναμένου», καὶ στήν «Ἐπαναγωγή» ΙΑ',6 (J.G.R. τ Β', 260) «Τὸ τοῦ Πατριάρχου κριτήριον ἐκκλήτω οὐχ��πόκειται, οὐδέ ἀναψηλαφάται ὑφ' ἑτέρου, ὡς ἀρχὴ καὶ αὐτῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν κριτηρίων». Ἄν ὅμως ἐννοεῖ τὸ δεύτερο, τότε παραπληροφορεῖ, γιατί ὁ Σάρδεων Μάξιμος στὸ βιβλίον του «Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ», (Θεσσ. 1972) ὑποστηρίζει ὅτι «Ἡ θέσις τοῦ Κωνσταντινουπόλεως οὐδαμῶς δύναται νὰ συγκριθῆ πρὸς τὴν τοῦ πάπα Ρώμης καὶ ἡ διδασκαλία περὶ τῶν πρεσβείων καὶ προνομίων τοῦ θρόνου αὐτοῦ δὲν πρέπει νὰ ταυτίζηται, ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει, πρὸς τὴν θεωρίαν τοῦ παπισμοῦ, δίκην ἐπιδιωκομένου ἢ προβαλλομένου νέο-παπισμοῦ ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἀνατολή... πάντοτε στὸ πλαίσιο τῆς συνοδικότητος καὶ τῆς συλλογικότητος..., ἐνθεν δὲ τῆς ἀρχῆς τῆς μὴ ἀναμίξεως εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν (σ. 351)... ὡς πρῶτος καὶ κύριος ἐκπρόσωπος ἐν τῇ σειρᾷ πάντων τῶν λοιπῶν πατριαρχῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς δὲν ἔχει μόνον τὰ 'πρεσβεῖα τιμῆς', ἀλλὰ καὶ τὰ πραγματικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας... ἐπὶ γενικωτέρων ὅμως ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων καὶ ἐν τῇ κοινῇ πάντοτε μετὰ τῶν λοιπῶν πατριαρχῶν συνεργασία» (σ. 352). Ἐξουσία μὲν, ἀλλὰ «ἐν τῇ κοινῇ πάντοτε μετὰ τῶν λοιπῶν πατριαρχῶν συνεργασία». Ἄν παραλήψουμε τὴν φράση αὐτὴ «ἐν τῇ κοινῇ πάντοτε μετὰ τῶν λοιπῶν πατριαρχῶν συνεργασία», εὐκόλα τότε μπορεῖ νὰ παρανοηθεῖ ἐντελῶς ποῖα ὄντως εἶναι ἡ «ἐξουσία» τοῦ Θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλληλένδετη οὐσα μὲ τὴν «διακονία», καὶ ὄχι ὑπερεκκλησιαστικὴ 'ἀνώτατου κριτοῦ'. Δὲν ἐκτελεῖ χρέη Πανορθόδοξης Συνόδου, καὶ δὲν τὴν ὑποκαθιστά, ἀλλὰ μόνον τὴν συγκαλεῖ ὡς πρόεδρος αὐτῆς.

Σε άλλο σημείο του ίδιου άρθρου ο κ. Α.Βαβούσκος σημειώνει ότι «Από μιά άλλη οπτική γωνία προσεγγίζει το ζήτημα του εύρους της δικαστικής εξουσίας του Οικουμενικού Πατριάρχη, ο Θ. Βαλσαμών (βλ. το σχόλιο υπό τον 3ο της Σαρδικής σε Σύνταγμα, III, 237), του οποίου το σκεπτικό βρίσκεται πιο κοντά στην πρώτη και ορθότερη άποψη, που διατυπώθηκε από τον Α. Αριστηνό, αφού υποστηρίζει, ότι η ευρεία δικαστική εξουσία του Οικουμενικού Πατριάρχη κατά τους 9ο και 17ο κανόνες στηρίζεται στους κανόνες 3, 4 και 5 της Σαρδικής, οι οποίοι αποδίδουν ευρύτατη δικαστική εξουσία στον Επίσκοπο Ρώμης». Ωστόσο ο Βαλσαμών για τους σχετικούς ί.κ. της Σαρδικής εξηγεί ότι «οί κανόνες της εν Καρθαγένη Συνόδου επικυρώθησαν όρισμένως και όνομαστικῶς από τόν Β' κανόνα της άγίας Στ' Οικουμενικής Συνόδου, άπλῶς δέ από τόν Α' της Δ' και τόν Α' της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου. Έπομένως ή άδιαίρετος Έκκλησία έδέχθη ότι τὰ υπό του Γ', Δ' και Ε' κανόνων της Σαρδικής, όριζόμενα άφοροῦσαν ειδικό προνόμιο πού άπενεμήθη στον τότε Όρθόδοξο έπίσκοπο της πρεσβυτέρας Ρώμης διά τους υπ' αυτόν ύπαγομένους Έπισκόπους και μόνον και όχι περι άναθέσεως ύπερτάτης έκκλησιαστικής δικαιοδοσίας σε αυτόν». Επίσης αναφέρει: «ειδικόν γάρ έστι τουτο εις τās έκκλησιαστικās ύποθέσεις του Πάπα και κρατείν όφείλει ένθα έξεφωνήθη» (Σ.Γ.239). Δεν μιλάει για εύρεία δικαστική εξουσία της Ρώμης πέρα της δικαιοδοσίας του, ή όποία μπορεί να παρεχθεί μέσω του 3^{ου} ί.κ. της Β' Οικ. Συνόδου στον Κωνσταντινουπόλεως (διά του όποιου παρέχονται στον Έπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως τὰ ίσα πρεσβεία τιμής με αυτά του Ρώμης). Επίσης ο Ζωναράς λέγει σχετικά: «Ούτε ούν της εν Νικαία συνόδου έστιν ό κανῶν, ούτε πάσας τās έκκλητήους ανατίθησι αυτῶ, αλλά τῶν ύποκειμένων αυτῶ» (Σ.Γ.241). Έπομένως, ή άπαιτηση του τότε Όρθόδοξου έπισκόπου της πρεσβυτέρας Ρώμης για προνόμιο ύπερτάτης έκκλησιαστικής δικαιοδοσίας άπερρίφθη υπό της Έκκλησίας, και τὸ γεγονός ότι έγινε δεκτή ή κανονική διάταξη της Συνόδου της Καρχηδόνας διά της Άγίας Στ' Οικουμενικής Συνόδου ότι «θα άφορίζονται οί κληρικοί έτέρου έκκλησιαστικού κλίματος πού θα έκκαλοῦν ένώπιον του έπισκόπου της πρεσβυτέρας Ρώμης τās ύποθέσεις των», επιπλέον άποδεικνύει αυτό. Ακόμα ο Βαλσαμών στην «μελέτη χάριν τῶν πατριαρχικῶν προνομίων» υποστηρίζει γενικῶς ότι δεν ύπάρχουν κανονικά προνόμια μεταξύ τῶν Πατριαρχείων πέρα τῶν όρίων δικαιοδοσίας τους: «έκαστος γάρ τῶν Πατριαρχῶν, τήν μὲν

ἀπονεμηθεῖσαν αὐτῶ διοίκησιν ἐνεργήσει μονοειδῶς, ἵνα μὴ συγχέωνται τῶν ἀγίων Ἐκκλησιῶν τὰ προνόμια... καντεῦθεν οὐδὲ ἔχει τις ἕτερος οἰκείῳ δικαίῳ ἐνορίαν, ἢ ἄλλο τί δίκαιον ἱερατικόν, ἀλλ' ἐκεῖνο καὶ μόνον τὸ μέρος τῆς διοικήσεως ἱερατικῶς ἐνεργεῖ, τὸ δοθὲν αὐτῶ παρὰ τῆς πατριαρχικῆς θείας μεγαλιότητος... τῶν πέντε κεφαλῶν ἢ μὲν ἐνέργεια καὶ τὰ προνόμια ταυτίζονται...».

Συνεχίζει τὸ ἄρθρο: «Αὐτό, πάντως, που θα πρέπει ἐδῶ να ἐπισημανθεῖ εἶναι ὅτι, ἀνεξαρτήτως του καιρικοῦ ἢ μη χαρακτήρα των κανόνων Γ', Δ' καὶ Ε' τῆς Σαρδικῆς καὶ του πιθανῶς ἐσφαλμένου τῆς διαδικασίας, ἡ ὁποία προβλέπεται για τὴν ἐπανάκριση μίας υποθέσεως, δὲν μπορεῖ να παραβλεφθεῖ τὸ γεγονός ὅτι οἱ κανόνες αὐτοὶ πράγματι προβλέπουν εὐρεία δικαστικὴ ἐξουσία στον ἐπίσκοπο Ρώμης. Το ἀναμφισβήτητο αὐτὸ γεγονός φαίνεται ὅτι εἶχαν ὑπόψη τους οἱ Πατέρες τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς συνόδου καὶ χρησιμοποίησαν ὡς ὑπόδειγμα, βελτιωμένο ὅμως καὶ σύμφωνα ἀπολύτως με τὴν ἀρχὴ τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας (βλ. προαιρετικὴ καὶ ὄχι ὑποχρεωτικὴ προσφυγὴ στον Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη προς ἐπανάκριση τῆς υποθέσεως) για τὴν προκοδοτήση του Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως». Ἡ προαιρετικὴ καὶ ὄχι ὑποχρεωτικὴ προσφυγὴ στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη δὲν συνηγορεῖ στὴν εὐρεία δικαστικὴ ἐξουσία του, ἀλλὰ στὰ ὅσα παραθέσαμε μόλις παραπάνω.

5. Συμπεράσματα: Λάθος καὶ Σωστό.

Στὴ συνέχεια καθῶς τελειώνει τὸ ἄρθρο, ἀναφέρεται ὅτι «ἡ ἀποδοχὴ του ἐκκλήτου συνεπάγεται τὴν κατάργηση τῆς ἰσχύος τῆς ποινῆς, που εἶχε ἐπιβληθεῖ ἀπὸ τὸ κατώτερο δικαστήριο», ὅπου εἶναι ἐμφανὲς τὸ ἀβάσιμο συμπέρασμα, καθῶς τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας ποὺ καθαίρεσε τὸν Μητροπολίτη Φιλάρετο δὲν εἶναι κατώτερο δικαστήριο, ἀλλὰ ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰ ὅσα παραθέτονται παραπάνω ἰσότιμο δικαστήριο, καὶ αὐτὸ σημαίνει ὅτι ἡ ἀποδοχὴ τοῦ ἐκκλήτου καθίσταται ἀντικανονικὴ, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς ἐκκλησιαστικοῦ ἔθους (ἀφοῦ δὲν ξανάγινε ἢ ἐπαναφορὰ στὴν κανονικότητα σχισματικῶν μετὰ ἀπὸ τριάντα χρόνια ἀπὸ ἄλλη

τοπική Ἐκκλησία ἀπὸ αὐτὴν ποὺ καθαιρέθηκαν, χωρὶς ἴχνος μετανοίας). Γιὰ τὰ ὅσα τελευταία ἀκολουθοῦν, οὐδὲν σχόλιο: «Πλέον, καθολικὴ ἰσχὺ ἔχει ἡ ἀπόφαση ποὺ ἀνακαλεῖ τὴν ποινὴ τῆς καθαιρέσεως, ἡ ὁποία γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν εἶναι δεσμευτικὴ γιὰ ὅλη τὴν Ορθοδοξία, ὅσοι δε αρνούνται νὰ τὴν εφαρμόσουν, διαπράττουν τὸ παράπτωμα τῆς παραβιάσεως δικαστικῆς ἀποφάσεως. Ἀνακεφαλαιώνοντας, ὁ Οικουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ἡ περὶ Αὐτὸν Ἁγία καὶ Ἱερά Σύνοδος ἐνήργησαν στὴν περίπτωση τοῦ Φιλάρτου Ντενισέγκο καὶ τῶν 'σύν αὐτῶ' συμφώνως πρὸς τοὺς ἱερούς κανόνες»...!

Αὐτὰ τὰ συμπεράσματα ἐπαναλαμβάνονται καὶ στὸ ἄρθρο τοῦ κ. Ἀ.Βαβούσκου «Περὶ τοῦ κύρους τῆς χειροτονίας τοῦ Μητροπολίτη Ἐπιφανίου», ὅπου καὶ σὲ αὐτὰ βασίζεται ἡ ὅλη ἐκεῖ ἐπιχειρηματολογία του. Στὴ συνέχεια καταλήγει ὅτι: «Ἡ ἀναδρομικὴ αὐτὴ ἀποκατάσταση, ἔχοντας καὶ ὡς ἀπώτερο στόχο τὴν θεραπεία τοῦ Σχίσματος στὴν Ουκρανικὴ Ἐκκλησία, 'συμπαρέσυρε' στὴν ἀναδρομικὴ κανονικότητα καὶ ὅλες τὶς πράξεις, τὶς ὁποῖες διενήργησε ὁ Φιλάρτος Ντενισέγκο μετὰ τὴν καθαιρέσή του, μεταξύ τῶν ὁποίων συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ χειροτονία τοῦ νυν Μητροπολίτη Ἐπιφανίου». Καὶ διερωτᾶται κανεῖς: «καλὰ, νὰ δεχθοῦμε ὅτι οἱ καθαιρεμένοι μὲ μιὰ ἀπλὴ ἀπόφαση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, μὴ λαμβάνοντας ὑπόψιν τοῦ καμιά ἄλλη τοπικὴ Ἐκκλησία, οὔτε καὶ τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας, καὶ χωρὶς καμιά ἔνδειξη μετανοίας, ἀποκαταστάθηκαν, ἀλλὰ ὅμως τί συνέβη μὲ τοὺς ἄλλους σχισματικούς, τοὺς ἀχειροτόνητους; Πῶς, 'μαγικῶ τῶ τρόπῳ' βρέθηκαν στὸ ἀρχιερατικὸ ἀξίωμα μαζὶ καὶ αὐτοί;».

Καὶ καταλήγουμε νὰ θέσουμε τὸ ἐξῆς ἐρώτημα: «Μετὰ τὴν χορήγηση τοῦ Τόμου τῆς Ἀυτοκεφαλίας στὶς ἀρχὲς τοῦ ἔτους καὶ τὴν ἐξ' αἰτίας τῆς ἐπιδείνωσης τῆς κατάστασης στὴν Οὐκρανία, ὅπου ἀκοῦμε καθημερινὰ διώξεις κατὰ τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτη Ὀνούφριου, μὲ ἐπόμενη κατάληξη τὴν ἐκβάθυνση τοῦ σχίσματος, εἶναι δυνατόν ποτὲ νὰ ἔγινε ὅλη αὐτὴ διαδικασία ποὺ κίνησε τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο στὴν Οὐκρανία σύμφωνα μὲ τοὺς ἱερούς κανόνες καὶ μέσα στὸ ὀρθόδοξο πνεῦμα ἐνότητος καὶ ἀλληλεγγύης τῆς Ἐκκλησίας μας;». Βοηθᾶς κάποιον

πραγματικά, όταν τὸ κάνεις χωρὶς τὴν ἴδια ὥρα νὰ γίνεσαι γι' αὐτὸ τὸ λόγο αἴτιος διωγμοῦ κάποιου ἄλλου, καὶ μάλιστα χωρὶς κανένα λογικὸ αἰτιολογικὸ (μόνο καὶ μόνο γιατί θέλει νὰ συνδέεται μὲ τοὺς ὁμόφυλους καὶ ὁμόδοξους ἀδελφούς του). Μόνο τότε βοηθᾶς εὐαγγελικὰ, καὶ μόνο τότε βοηθᾶς πραγματικά. Στὸ ἀποδεδειγμένο ἐκ τῶν πραγμάτων πλέον, ὀδυνηρὸ λάθος, ποὺ ἔκανε τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ἂν εἶχε λάβει τὴν συγκατάθεση καὶ ἄλλων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν γιὰ αὐτὴν τὴν ἐμπλοκὴ του στὴν δύσκολη καὶ εὐαίσθητη κατάσταση τῆς Οὐκρανίας, θὰ μοιραζόταν τώρα μαζί τους τὴν εὐθύνη γιὰ ὅτι συνέβηκε. Τώρα ὅμως, ποὺ ἐπιχείρησε νὰ λύσει τὸ οὐκρανικὸ ἐκκλησιολογικὸ πρόβλημα, ἀγνοῶντας ὅλους τοὺς ὑπολοίπους, τὴν εὐθύνη φέρει ἀποκλειστικὰ τὸ ἴδιο. Ἡ μόνη διέξοδος πλέον γιὰ νὰ ἐξελιχθοῦν πρὸς τὸ καλύτερο τὰ πράγματα, εἶναι νὰ προσπαθήσει τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο τὸ συντομότερο δυνατὸν νὰ σταματήσει τὸ νέο ἐπιπρόσθετο μαρτύριο, τὸ ὁποῖο μὲ ἀποκλειστικὰ δική του ὑπαιτιότητά ἐπωμίστηκαν οἱ Οὐκρανοὶ Ὀρθόδοξοι ἀδελφοί, ποὺ θέλουν νὰ διατηρήσουν τὴν ἐκκλησιαστικὴ σχέση ποὺ ἔχουν μὲ τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας τοὺς τελευταίους τρεῖς αἰῶνες (καὶ ἂν γίνεи κάποια μεταβολὴ σὲ αὐτή, ὅπως στὴν περίπτωση χορήγησης Αὐτοκεφαλίας, θὰ πρέπει νὰ γίνεи σὲ στενὴ συμφωνία μαζί μὲ τὸ Πατριαρχεῖο Μόσχας), οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν τὴν πλειονότητα τοῦ οὐκρανικοῦ λαοῦ, συγκαλῶντας γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸ μιὰ Πανορθόδοξη Σύνοδο (ἢ Σύνοδο Προκαθημένων), ἢ μόνη ποὺ μπορεῖ, ὅπως ἔχουν τὰ πράγματα τώρα, νὰ ἐπαναφέρει τὴν ἐκκλησιαστικὴ τάξη καὶ ἐνότητα στὴν Οὐκρανία, ποθητὴ ὄχι μόνο γιὰ τοὺς πιστοὺς ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαία γιὰ τὴν εἰρήνη τῆς οἰκουμενικῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας, ὅπως τὸ αἰτοῦνται καὶ μία μετὰ τὴν ἄλλη, οἱ τοπικὲς Ἐκκλησίες.

Εὐχαριστίες.

Εὐχαριστοῦμε τὸν κ. Α. Βαβούσκο, γιατί στὰ ἄρθρα του, πέρα ἀπὸ τὴν ριζικὴ διαφωνία μας στὴν στάση του γιὰ τὸ Οὐκρανικὸ, περιέχονται ἀξιόλογα σημεῖα, ποὺ μὲ λίγο προσεκτικότερη ἀγιοπατερικὴ προσέγγιση, θὰ τὸν ὀδηγοῦσαν σὲ εὐστοχα καὶ ὀρθὰ συμπεράσματα, μὲ τὰ ὁποῖα ὡς καλὸς ἐπιστήμων πολὺ θὰ ὀφελοῦσε τὴν Ἐκκλησία.

Ευχαριστοῦμε τὸν σεβ. Μητροπολίτη Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, τὸν σεβ. Μητροπολίτη Ναυπάκτου κ. Ἰερόθεο, τὸν π. Ἀναστάσιο Γκοτσόπουλο, τὸν π. Θεόδωρο Ζήση, τὸν π. Γεώργιο Μεταλληνό, γιὰ τὰ πολύτιμα στοιχεία, πὸν δημοσίευσαν στὰ σχετικὰ ἄρθρα τους.

Εὐχαριστοῦμε ὅλους ὅσους ἔχουν ἐκφραστεῖ δημοσίως, ἄφοβα καὶ εἰλικρινά, γιὰ τὶς ἐκκλησιαστικὲς ἐξελίξεις στὴν Οὐκρανία πρὸς τὸ κοινὸ συμφέρον τῶν πιστῶν.

Πηγές

1. Ἀναστάσιος Βαβούσκος, «Οἱ ἔννοιες τοῦ 'Αὐτοκέφαλου' καὶ τοῦ 'Αὐτόνομου'».
2. Ἀ.Βαβούσκος, «Τὸ Ζήτημα τῆς Παραχωρήσεως Αὐτοκεφάλου Καθεστώτος στὴν Τοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας».
3. Ἀ.Βαβούσκος, «Ὁ Ἀποκλειστικὸς Χαρακτήρας τοῦ Δικαιώματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου περὶ Παραχωρήσεως Αὐτοκεφάλου».
4. Ἀ.Βαβούσκος, «Τελοῦν ὑπὸ Ἑγκριση οἱ Πράξεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου περὶ Παραχωρήσεως Αὐτοκεφάλου Καθεστώτος;».
5. Ἀ.Βαβούσκος, «Κανονικὴ προσέγγιση τῶν ἀποφάσεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου σὲ σχέση μετὰ τὸ ἔκκλητο».
6. Ἀ.Βαβούσκος, «Περὶ τοῦ κύρους τῆς χειροτονίας τοῦ Μητροπολίτη Ἐπιφανίου».
7. Μητρ. Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, «Τὸ ουκρανικὸ ζήτημα καὶ εἰδικά ἢ ἐπιστροφή στὴν κανονικότητα τῶν σχισματικῶν τῆς Οὐκρανίας».
8. Πρωτοπρ. Ἀναστάσιος Γκοτσόπουλος, «Οὐκρανικὸ Αὐτοκέφαλο ἢ κακοκέφαλο;».
9. Πρωτοπρ. Ἀναστάσιος Γκοτσόπουλος, «Μικρὴ συμβολὴ στὸ διάλογο γιὰ τὸ Οὐκρανικὸ 'Αὐτοκέφαλο' (Α'). Ὑπάγεται ἢ Οὐκρανία στὴ δικαιοδοσία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου;».
10. Πρωτοπρ. Ἀναστάσιος Γκοτσόπουλος, «Ἐκκλησιαστικὸ ἦθος καὶ... σαμοσφιὰτοι!. Νά χαιρόμαστε τὸν νέον 'προκαθήμενον'».

11. Πρωτοπρ. Θεόδωρος Ζήσης, «Τὸ Οὐκρανικὸ Αὐτοκέφαλο. Απόκρυψη καὶ παρερμηνεῖα ἐγγράφων».
12. Πρωτοπρ. Γεώργιος Μεταλληνός, «Ὅχι 'πρωτεῖο ἐξουσίας', ἀλλὰ 'πρωτεῖον ἀληθείας'».
13. Μητρ. Ναυπάκτου κ. Ιερόθεος, «Ἱεροὶ Κανόνες καὶ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο».
14. «Ἀπόφαση τῆς Ἱεράς Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου», 18 Φεβρουαρίου 19.
15. Μητρ. Κύκκου καὶ Τηλλυρίας κ. Νικηφόρος, «Ὑπόμνημα πρὸς τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου γιὰ τὸ Οὐκρανικὸ ζήτημα».
16. «Ἀπόφαση τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας», 7 Δεκεμβρίου 2018.
17. «Ἀπόφαση τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας - "Ἡ Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας Πατριαρχείου Μόσχας δὲν ἀναγνωρίζει τὴ Νέα Ἐκκλησία'», 17 Δεκεμβρίου 2018.
18. Πατριάρχης Μόσχας κ. Κύριλλος στὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, «τὴ σκανδάλῃ γιὰ τὴν ἐναρξη τῶν διώξεων κατὰ τῆς Οὐκρανικῆς Ὁρθοδοξίας πάτησε ἡ Κωνσταντινούπολη», 29 Δεκεμβρίου 2018.
19. Πατριάρχης Μόσχας κ. Κύριλλος, «Σταματήστε τώρα πρὶν εἶναι πολὺ ἀργά», 31 Δεκεμβρίου 2018.
20. «Ἀπόφαση τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας - 'Δεν ἀποδεχόμαστε καμία κοινωνία με τοὺς σχισματικούς τῆς Οὐκρανίας'», 6-7 Νοεμβρίου 2018.
21. Πατριάρχης Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς κ. Ἰωάννης, «Ἀπαντητικὴ ἐπιστολὴ στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο σχετικά με τὴν χορήγηση Αὐτοκεφαλίας στὴν Οὐκρανία», 6 Ἰανουαρίου 2019.
22. Μητρ. Βολοκολάμσκ κ. Ἰλαρίωνας, «Συνέντευξη στὸ Πρακτορεῖο Ἐκκλησιαστικῶν Εἰδήσεων Romfea.gr», 20 Δεκεμβρίου 2018.
23. Μητρ. Βολοκολάμσκ κ. Ἰλαρίωνας, «Συνέντευξη στὸ Πρακτορεῖο Ἐκκλησιαστικῶν Εἰδήσεων Romfea.gr», 7 Φεβρουαρίου 2019.
24. Μητρ. Πολωνίας, "Δεν ἀναγνωρίζω τὴν νέα Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας".
25. Μητρ. Μολδαβίας κ. Βλαδίμηρος, «Μετέτραψαν τὴν Ἐκκλησία σε πολιτικὸ κόμμα».
26. Ἀρχιεπ. Λευκορωσίας κ. Σεργκέι Λεπέν, «Ἡ 'νέα ἐκκλησία' στὴν Οὐκρανία εἶναι σχισματικὴ».

27. Ἐπιστολές Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας κ. Ἀναστασίου τῆς 10ης Οκτωβρίου 2018 καί τῆς 7ης Νοεμβρίου 2018 πρὸς τὸν Πατριάρχη Μόσχας Κύριλλο.
28. «Ἡ Εσθονικὴ Ορθόδοξη Ἐκκλησία τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας (EOC-MP) δὲν ἀναγνώρισε τὰ ἀποτελέσματα τῆς Ἐνωτικῆς Συνόδου».
29. «Τὸ Ἅγιο Ὄρος ἀρνήθηκε νὰ παραβρεθεῖ στὴν ἐνθρόνιση τοῦ μητρο. Κιέβου», 29 Ἰανουαρίου 2019.
30. «Ἀνακοινωθέν Ἱεράς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας σχετικὰ μετὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν στὴν Ουκρανία - 'Νὰ σταματήσῃ ἡ δίωξις τῶν πιστῶν στὴν Ουκρανία'», 26 Φεβρουαρίου 2019.
31. π. Γεωργίου Μαξίμωφ, «Πόσο φοβερό εἶναι τὸ 'έλεος' τοῦ Πατριάρχη!».
32. Taras Melnick, «Ἡ 'ἐνωτικὴ σύνοδος' στὸ Κίεβο – συμπεράσματα καὶ προοπτικὲς».
33. Μητρο. Μπάτσкас κ. Εἰρηναίος, «Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἔκανε τὸ μεγαλύτερο λάθος στὴν ἱστορία τοῦ Οικουμενικοῦ Θρόνου».
34. Γιώργος Παπαθανασόπουλος, «Βαθαίνει ἡ ἐκκλησιαστικὴ κρίσις στὴν Ουκρανία».
35. Δημήτρης Ἀναγνώστου, «Πῶς συνδέεται ἡ ψευδο-σύνοδος τῆς Κρήτης μετὰ τὸ φιάσκο τοῦ "αὐτοκεφάλου" ἐν Οὐκρανίᾳ».
36. Ἐνας ἁγιορείτης κοινοβιάτης, «Μία ἀπλή 'ἀνάγνωσις' τοῦ Τόμου τῆς Ἀυτοκεφαλίας».
37. Παναγιώτης Μπούμης, «Παρατηρήσεις στὸν Τόμο Ἀυτοκεφαλίας τῆς Ουκρανικῆς Ἐκκλησίας».
38. Πρωθ. Νικόλαος Ντανιλέβιτς, «Ζοῦμε δύσκολες καὶ ομολογητικὲς στιγμὲς».